

Křesťanská svoboda jako kvas všeobecného osvobození

Papež František při generální audienci vysvětlil význam slova „inkulturace“, složitý proces hlásání evangelia jiným národům a kulturám. Řekl, že „toto je opravdový význam inkulturace, že můžeme hlásat Krista Spasitele a zároveň respektovat to dobré a autentické, co v každé kultuře a společnosti existuje, a rovněž bereme do úvahy její neustálý vývoj“.

17.10.2021

Dobrý den, drazí bratři a sestry!

V naší katechetické pouti *listem Galatanům* jsme se zaměřili na to, co sv. Pavel považuje za ústřední jádro svobody: tedy skutečnost, že jsme skrze smrt a vzkříšení Ježíše Krista byli vysvobozeni z otroctví hříchu a smrti. Jinými slovy: jsme svobodní, protože jsme byli osvobozeni prostřednictvím milosti – nikoli za úplatu. Byli jsme vysvobozeni láskou, která se stává novým a nejvyšším zákonem křesťanského života. Toto činí láska: jsme svobodní, protože jsme byli zdarma osvobozeni. To je klíčový bod.

Dnes bych chtěl zdůraznit, nakolik nás tato životní novost uschopňuje k přijetí každého národa a kultury a zároveň každý národ a kulturu

otevívá k větší svobodě. Svatý Pavel totiž říká, že mezi Kristovými stoupenci již nezáleží na tom, zda jsou židé anebo pohané. Platí jediné „víra, která se projevuje láskou“ (*Gal 5,6*). Věříme, že jsme byli osvobozeni, a věříme v Ježíše Krista, který nás osvobodil: taková je víra projevující se láskou. Pavlovi pomlouvači, oni fundamentalisté, kteří přišli na ono místo, jej kvůli této novosti napadali a tvrdili, že tento postoj zaujal z pastoračního oportunismu, tedy „aby se všem zalíbil“ a omezil na nejmenší možnou míru požadavky ukládané svou nejpřísnější náboženskou tradicí. Stejně tak hovoří dnešní fundamentalisté, dějiny se stále opakují. Je zjevné, že kritika jakékoli evangelní novinky není pouze otázkou naší doby, ale má za sebou dlouhou historii. Pavel nicméně nemlčí a odpovídá s parrhésíí, což je řecké slovo označující odvahu a sílu. Prohlašuje: „Snažím se teď, abych si získal přízeň u lidí? Anebo u Boha?

Což se ucházím o to, abych byl pěkný u lidí? Kdybych ještě i teď chtěl být pěkný u lidí, nebyl bych Kristovým služebníkem!“ (*Gal 1,10*). Vyjádřil se podobně již v prvním listu Soluňanům, kde praví, že ve svém kázání „nikdy neužíval úlisných řečí, ani nic nedělal ze skryté lakoty a nehledal slávu u lidí“ (*1Sol 2,5-6*), tedy že nepředstíral víru, která ve skutečnosti není vírou, nýbrž světskostí.

Pavlovo myšlení se opětovně projevuje hlubokým vnuknutím. Přijmout víru pro něj neznamena zřeknout se kultur a tradic v jejich jádru, nýbrž pouze toho, co by v nich překáželo evangelní novosti a čirosti. Svoboda, kterou nám Pán vyzískal svou smrtí a zmrtvýchvstáním, se totiž nestřetává s obdrženou kulturou a tradicemi, ale naopak do nich vnáší novou a oproštující svobodu, plynoucí z evangelia. Osvobození, kterého se nám dostalo

ve křtu, nám umožňuje, abychom získali plnou důstojnost Božích dětí, takže pevně tkvíme ve svých kulturních kořenech a zároveň se otevíráme vůči všeobecnosti víry, která vstupuje do každé kultury, rozpoznává v ní přítomné zárodky pravdy, rozvíjí je a přivádí k plnosti dobro v nich obsažené. Přijmout skutečnost, že nás Kristus osvobodil svým utrpením, smrtí a vzkříšením znamená přijmout a přivést k plnosti, pravé plnosti, také různé tradice každého národa.

V povolání ke svobodě odkrýváme pravý smysl inkulturace evangelia. V čem spočívá? Má nás uschopňovat k hlásání radostné zvěsti za úcty k dobru a pravdě, které již existují v různých kulturách. Není to jednoduché! Mnohá pokušení svádějí ke vnucování vlastního životního stylu, jako by byl vyvinutější a lákavější. Kolik chyb tak v dějinách evangelizace nastalo, když se

nařizoval jediný kulturní vzorec! Povýšit jednotvárnost na životní pravidlo není křesťanské! Jednota ano, uniformita nikoli! Někdy se uplatňování vlastních názorů neobešlo bez násilí, pomysleme na různé války. Církev se tak ochudila o bohatství místní rozmanitosti, která v sobě uchovává kulturní tradice celých národů. Něco takového je ovšem pravým opakem křesťanské svobody! Mám na mysli kupříkladu způsob apoštolátu otce Ricciho v Číně nebo otce De Nobiliho v Indii, kterým se vytýkalo, že nejsou dostatečně křesťanské. Ale ano, byly křesťanské, protože spočívaly v tamní lidové kultuře.

Pojetí svobody, které je Pavlovi vlastní, je tudíž veskrze prosvětleno a zúrodněno tajemstvím Krista, který se svým vtělením v jistém smyslu spojil s každým člověkem, jak připomíná II. vatikánský koncil (Pastorální konstituce o církvi v

dnešním světě, Gaudium et spes, 22).

To znamená, že namísto jednotvárnosti existuje jednotná různorodost. Odtud se odvíjí povinnost ctít kulturní původ každého člověka a začlenit jej do prostoru svobody, který by nezužoval jakýkoli diktát jediné převládající kultury. Právě v tomto smyslu se nazýváme katolíky a mluvíme o katolické církvi, což neznamena pouze jednu sociologickou denominaci, abychom se odlišili od ostatních křesťanů. Přídavné jméno „katolický“ znamená všeobecný, katolicita znamená všeobecnost. Všeobecná, tedy katolická církev označuje skutečnost, že církev v sobě ze své povahy nese otevřenost vůči všem národům a kulturám každé doby, protože Kristus se narodil, zemřel a vstal z mrtvých pro všechny.

Kultura se ostatně ustavičně mění, jak to plyne z její přirozenosti.

Pomysleme na naše povolání hlásat evangelium v této dějinné chvíli, vyznačující se velkými kulturními proměnami, kde domněle převažuje stále pokročilejší technologie. Pokud bychom si nárokovali, že budeme o víře mluvit jako v minulých stoletích, riskovali bychom, že nám nová pokolení neporozumí. Svoboda křesťanské víry – křesťanská svoboda – se neprojevuje neměnným pojmáním života a kultury, nýbrž pohlíží na ně dynamicky, a to včetně dynamického pohledu na tradici. Tradice roste, avšak neustále v téže přirozenosti. Neosobujme si tudíž vlastnictví svobody, kterou jsme přijali jako dar, hodný ochrany. Svoboda po každém z nás spíše žádá, abychom trvale kráčeli směrem k její plnosti. Je to stav poutníků a pucestných za nepřetržitého exodu: byli jsme osvobozeni z otroctví, abychom se ubírali k plnosti svobody. Je to velký dar, který nám Ježíš Kristus věnoval. Pán nás zadarmo

vysvobodil z otroctví a postavil nás
na cestu, abychom kráčeli v plné
svobodě.

RadioVaticana.cz / Rome Reports

pdf | dokument generován automaticky
z [https://opusdei.org/cs-cz/article/
krestanska-svoboda-jako-kvas-
vseobecneho-osvobozeni/](https://opusdei.org/cs-cz/article/krestanska-svoboda-jako-kvas-vseobecneho-osvobozeni/) (03.04.2025)